

'Antiglobalisme'

De term antiglobalisme bekt lekker maar dekt de lading niet. De meeste 'antiglobalisten' kunnen gerust globalist genoemd worden, mits globalisering onder de juiste randvoorwaarden plaatsvindt, meent Stephan Vollenberg, student geschiedenis. Gedachten over de nieuwe beweging en persoonlijke ervaringen in Praag tijdens de massabetogingen tegen de top van IMF en Wereldbank in september 2000.

Vollenberg over de omsingeling van het conferentiegebouw in Praag: 'De adrenaline gierde door m'n lijf toen de ME ons uiteen probeerde te drijven met traangas en waterkanonnen.' Snel voegt hij eraan toe: 'Niet dat ik stenen heb gegooid hoor!'. Typerende uitspraken voor een man die grenzen verkent zonder het gezonde verstand te verliezen. 'Ik voelde me meer sympathisant en waarnemer dan deelnemer.'

Hij kan zich moeilijk verenigen met de radicale varianten van de rijkgeschakeerde antiglobaliseringsbeweging. Deze betrekkelijk kleine groep 'anarchisten', zoals de media hen noemt (hoewel sommigen zichzelf liever marxist of trotskist noemen), is zich sterk bewust van haar historische wortels. 'Niets mis mee als het niet te ver doorslaat', meent Vollenberg. Eén ding moet hij de relschoppers nageven. 'Genua' heeft de antiglobalisten als beweging definitief op de politieke agenda geplaatst. En meer gematigde groeperingen zoals Milieudefensie en Greenpeace profiteren daarvan mee en kunnen hun genuanceerde opvattingen voor het voetlicht brengen.

Brundtland-rapport

Zelf raakte Vollenberg begin jaren negentig diep onder de indruk van het VN-rapport dat onder leiding van de Noorse premier Brundtland in 1987 werd opgesteld en in 1992 op de United Nations Conference on Environment and Development (UNCED) te Rio de Janeiro verder werd uitgewerkt. Vollenberg: 'Voor het eerst werd gesproken over duurzame ontwikkeling. Economische ontwikkeling van de rijke landen mag niet ten koste gaan van arme landen en het milieu. Vervuilen is menselijk, het gaat erom in welke mate en wat je kunt herstellen.

door Edwin Volbeda

Het rapport formuleert bovendien verantwoordelijkheden van de huidige generatie voor de toekomstige. Zo moet er voldoende ontwikkelingspotentieel en natuurlijk materiaal overblijven.' Het Brundtland-rapport was een tijdlang een bevredigend concept. Vooral de positieve, pragmatische benadering sprak Vollenberg aan. Maar in de tweede helft van de jaren negentig bleven zichtbare resultaten uit en de goede wil ontbrak bij veel nationale overheden.

Vollenberg kreeg sympathie voor de antiglobalisten die zich sinds de beruchte *Battle of Seattle* (WTO-conferentie 1999) steeds duidelijker als beweging manifesteerden. Een coherent programma ontbreekt tot op heden echter, is een veelgehoorde kritiek. 'Eigenlijk kan dat ook niet anders', meent Vollenberg, 'omdat de term "antiglobalisme" ongelukkig gekozen is en de lading allermindst dekt.' Want de meeste actievoerders, 'tophoppers', zijn niet tegen globalisering: 'Ik ben ook globalist want ik ben voor wereldwijde vrijhandel, maar dan onder bepaalde randvoorwaarden. Het gaat al de goede kant op wanneer minister Herfkens tegen protectionisme pleit, maar ook niet-kapitalistische vrijhandel is denkbaar. Er zijn natuurlijk ook elementen en sentimenten die wel radicaal tegen globalisering zijn, zoals de *Earth First*-beweging en haar Nederlandse pendant Groen Front.' De term bekt dus wel lekker maar is volgens Vollenberg een versimpeling, die regeringsleiders als Bush en Verhofstadt gebruiken als een stok om de hond te slaan.

Praag

Enthousiast vertelt Vollenberg over zijn ervaringen in Praag. Samen met een vriend verbleef hij in een speciaal tentenkamp in een oud stadion. De eerste dagen was hij

aanwezig bij een schaduwconferentie waar hij ook kennismaakte met de links-radicalen. Verwonderd luisterde hij naar de bezie-lende toespraken van marxistische deskundigen en hoogleraren van diverse nationaliteit. Vollenberg: 'De marxisten waren niet tegen globalisering, maar tegen de kapitalistische variant. Het ideologisch gehalte sprak mij niet aan', aldus Vollenberg, die getuige was van een heuse revival van 'revolutionaire links': 'Ze beogen niets minder dan *wereldrevolutie*. Het was een beetje eng allemaal, een soort religie maar dan zonder god', aldus Vollenberg. Een marxistisch-

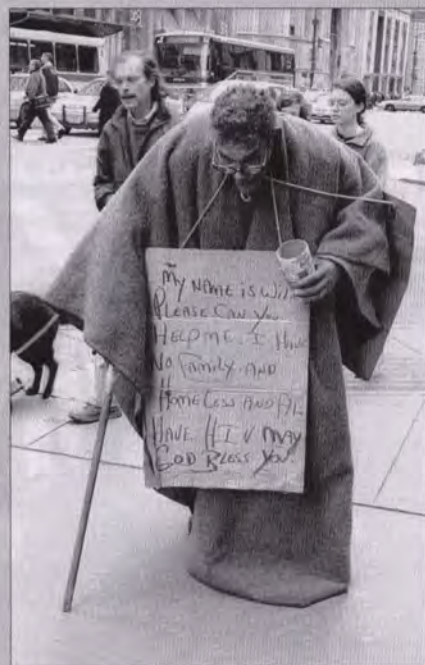

Foto: Herman Wouters

trotskistische jongen sprak in strijdkreten en gaf nauwelijks ruimte voor discussie. 'You should be against capitalism!' Bij een andere *meeting* proclameerden vaandels: 'capitalism sucks' en 'socialism rules'. Vollenberg: 'Nou dan heb ik al gegeten en gedronken, maar', voegt hij er snel aan toe, 'er waren ook leuke marxisten, hoor!' ♦

De auteur is historicus en redactielid van Idee.